

Huuskosten etsintää Alma Matthewsin jalanjäljillä

Walfrid Huskonen

Walfrid Huskonen, nykyisin Normanissa Oklahomassa asuva, Evert ja Ida Huuskosen nuorin pojanpoika on syntynyt Andoverissa, Ohiossa vuonna 1941. Jo lapsena häntä kiehtoi sukulaisten puhuma suomen kieli. Walfrid on hyvin ylpeä suomalaisista juuristaan. 20-vuotiaana hänellä oli mahdollisuus opiskella lukukausi Lahden kansankorkeakoulussa Suomessa. Siitä saakka hän on pitänyt yllä ja kehittänyt suomen kielen taitojaan myös jatko-opinnoilla Indianan yliopistossa. Kontakteja Suomeen Wally on sukulaisten ohella pitänyt Suomi-Seuran, Suomi-Amerikka -yhdistyksen sekä Pohjois-Teksasin Suomi-koulun kautta.

Artikkelin on kääntänyt Walfrid Huskosen **sukulainen Matti Kiiskinen**. Kiiskinen on espoolainen diplomi-insinööri ja Huuskosten sukuseuran jäsen. Hän on syntynyt Huuskosten suvun synnyinseuduilla Vesannolla vuonna 1964. Sukunsa juurista kiinnostunut Matti Kiiskinen on pitänyt esitelmän Huuskosista siirtolaisina sukuseuran parlamentissa Siilinjärvellä vuonna 2011.

Me sukututkijat olemme uteliasta väkeä. Salapoliisien lailla haluamme selvittää juuremme ja taustamme. Joskus etsinnän yhteydessä eksymme poluille, joiden päästä löytyy ennalta arvaamattomia tarinoita. Tämä on tarina siirtolaisina muuttaneiden Huuskosten etsinnän yhteydessä löytyneestä Alma Matthewsista ja laivaluetteloissa esiintyneistä suomalaisista siirtolaisista.

Kaikki sai alkunsa FinnFest-tapahtumassa Oregonissa vuonna 1995

Vuonna 1995 osallistuin Finnfest-juhliin Portlandissa. Siirtolaisuusinstituutin tietopalvelut eivät olleet minulle aiemmin tuttuja, mutta instituutin tapahtumassa tuli esiin ajatus, että ”mitäpä jos minäkin kysyisin jotain isovanhemmistani?”. Muutama näppäimen painallus antoikin tiedot: Evert Huskonen matkusti Arcturus-laivalla Suomesta Englantiin 11.10.1902 ja Tunisian-laivalla edelleen Englannista 16.10.1902. Vaimo Ida Huskonen (os. Hytönen) matkusti kolmen lapsen ja sylivauvan kanssa Polaris-laivalla Suomesta Englantiin 29.7.1903. Perhe jatkoi Aurania-laivalla Englannista 4.8.1903.

Joitakin vuosia myöhemmin veljeni Wallace Huskonen oli työmatkalla Salt Lake Cityssä Utahis-

sa. Kollega suositteli vierailua sukututkimuskeskukseen, jossa hän kuuli yhteyksistä suomalaisiin sukututkijoihin ja sukuseuroihin. Minä sukumme ainoa suomen kielen taitajana olin puolestani yhteydessä Huuskosten sukuseuraan Suomessa.

Vuonna 2005 julkaisimme Huuskosten sukuviestissä tarinan Ida Huuskosen matkasta lasten kanssa Vesannolta Ohion Jesteriin aiemmin matkustaneen aviomiehensä luo. Sukuviestiä luki Evert Huskosen veljen, Albertin pojantytär Heli Taarasti Karttulan. Näin yhteys sukuumme Suomessa muodostui uskomattomalla tavalla.

Jäätyäni eläkkeelle minulla olikin sitten enemmän aikaa sukututkimukseen. Vaikka Huuskosen suku on laaja, kiitos mm. sukuseurassa aktiivisesti vaikuttaneen Jouko Huuskosen, siitä on tehty varsin kattava selvitys sukutauluineen. Kuinka monta Huuskosta tuli USA:han, jäivätkö he maahan ja mihin he asettuivat asumaan? Näitä kysymyksiä jäin mielenkiinnolla selvittämään sekä omaksi että sukuseuramme iloksi.

Matka Vesannolta Helsingin kautta uudelle mantereelle

Monenlaisia kysymyksiä risteili mielessäni pohtiessani siirtolaisina maahan tulleiden Huuskosten kohta-

loita. Yhteystietoni mahdollisia muita yhteydenottoja varten julkaistiin sukuseuran lehdessä. Sitä kautta minuun sai yhteyden espoolainen Matti Kiiskinen, joka oli kiinnostunut äitinsä Eeva-Liisan enojen kohta-loista USA:ssa. Vesannolta kotoisin olleet Majon veljekset Nestor William, Weikko Johannes ja Karl Gabriel olivat tulleet maahan vuosina 1903–1907. Aloin Matin toivomuksesta selvittää heidän vaiheitaan Yhdysvalloissa. Näiden selvitysten yhteydessä törmäsin Alma Matthewsinkin sekä nimiin Juho Jussila, Walfred Bloom, Axel Hornborg ja Sophia Jacobson.

Rautalampi ja Vesanto 1903-1907

Majon isännän Gabriel Huuskosen kolme poikaa tulivat USA:han neljän vuoden aikana. Nestorin ja Weikon tiedot löytyivät Siirtolaisuusinstituutin passitietokannoista, ja Kallestakin saatiin joitain tietoja. Nestor lähti Suomesta huhtikuussa 1904 ja Weikko lokakuussa 1907. Kallesta ei tässä vaiheessa löytynyt tietoja. Nestorin ja Weikon etsimistä jatkettiin. Kallen matkustajatiedot jäivät puuttumaan, mutta hänestäkin löytyi Minnesotan väestölaskentatieto vuodelta 1905.

Minnesotan väestölaskenta vuodelta 1905

Väestölaskentatiedoista löytyy kaksi Kalle Huuskosta, mutta Crystal Bayssa Countyn piirikunnassa asuva on etsimämme. Tiedon mukaan Kalle on asunut maassa vuodesta 1903 lähtien.

Tietäen Kallen tulleen laivalla en kuitenkaan vielä luovuttanut, vaan jatkoin etsintää useammalle menetelmällä käyden läpi mahdollisimman monia laivaluetteloita. Huomioni kiinnittyi erityisesti suomalaisten suosimiin, New Yorkiin saapuneisiin laivoihin. Löytyisikö Kalle, kun luen kaikki suomalaisia kuljettaneiden laivojen luettelot vuodelta 1903?

New York, 2.1.1903

Tuona päivänä New Yorkiin saapuvat laivat olivat Graf Waldersee Hampurista, Teutonic Liverpoolista, Patria Fayalista, Neckar Bremenistä, Pisa Hampurista ja Rosalind Halifaxista.

Liverpool oli suosituin suomalaissiirtolaisten eurooppalainen lähtösatama, Hampurin kautta tultiin

harvemmin. Teutonic-laivalla saapui tuona päivänä 55 suomalaista, joista kolme oli saanut USA:n kansalaisuuden aiemmin. 47 aloitti uuden elämän, jotkut New Yorkissa. Muiden määränpää olivat San Francisco Kaliforniassa, Lead City Etelä-Dakotassa, Michiganin niemimaa, Ashtabula Ohiossa ja Fitchburg Massachusettsissa.

Seitsemällä neljästäkymmenestäseitsemästä matkustajasta erityinen merkintä

Seitsemälle Teutonicilla saapuneelle matkustajalle lisättiin Ellis Islandille saapumisen yhteydessä erityinen merkintä, joka johti heidät tarkempaan maahantulokontrolliin ja kuulusteluun. Näiden joukossa oli Elizabeth Hautala (hakunimi Elizabeth Hantala, joka johtuu yleisestä tavasta korvata kaksi peräkkäistä vokaalia), joka lähti Suomesta 17.12 Polariksella ja 24.12 Teutonicilla Liverpoolista. Kaksi hakutulosta johtaa matkustajaluetteloihin, ensimmäinen lastausluetteloon, ja toinen syystä tai toisesta erikseen kuulusteltujen matkustajien joukkoon. Tällä listalla ovat myös Anders Auvinen (Anders Anvinen), Tauno Hukka (James Hukka), Kalle Knuutila (Kalle Knutilla), ja Sofia Kiika (Sofia Kuka).

Anders ja Tauno vapautetaan klo 10.50 ja molemmat suuntaavat 15. Avenuelle ja 60. kadulle. Anders menee tapaamaan serkkuaan John Pulkista ja Tauno ystäväänsä. Kalle suorittaa 50 dollarin takuumaksun ja vapautuu klo 12.02 jatkaakseen matkansa Cambriaan Wyomingiin. Elizabeth merkitsi määränpääkseen sisarensa Maria Hautalan 234 West 131 Streetillä New Yorkissa. Myös Sofia merkitsee Marian ystäväkseen. Molemmat päästetään klo 12.05 Alma Matthewsinkin luo 9 State Streetillä New Yorkissa. Mutta kuka oli Alma Matthews?

New York, 4.1.1903

Tuona päivänä SS St. Paul saapuu klo 11.20. Suomalaisten matkustajien joukossa on Edvard Hyyrynen (Edward Hyyrynen/Hyrynen), Karl Bärblom ja vaimonsa Gedokia (Jedskia) sekä tyttärensä Ingrid, ja Liisa Rantala (Lusa Rantala). Edward ja Karl ottavat vielä kumpikin erikseen 20 ja 17 dollarin vekselit. Edward ja Karl perheineen päästetään Alma Matthewsinkin luo klo 10.40. Heidän määränpäänsä on kuitenkin Teodor Ericksonin luona osoitteessa 1494

Amsterdam, Hobokenissa New Jerseyssä. Myös pidätettynä ollut Liisa vapautetaan klo 12.25, ja hän saa matkalipun päästäkseen sisarensa mukaan kohti New Jerseytä.

Siirtolaisyhteisöt

Kuulusteltavina olleista siirtolaisista kertovat sivustot paljastavat joitakin tiedon murusia. Pastori Peterson tapasi pohjoismaisia matkustajia, Faith Henry Irlantilaisia naisia, puolalaiset ja saksalaiset siirtolaiset kääntyivät näitä kansallisuuksia edustavien yhteisöjen puoleen. Suomalaisia siirtolaisia vastaavalla tavalla autaneita yhteisöjä ei löytynyt, ainoastaan Alma Matthews, jonka tausta oli toistaiseksi tuntematon.

Vuonna 1903 saapuneiden laivojen selvittämisen yhteydessä kävi ilmi, että Alma Matthews tapasi satoja tuona vuonna saapuneita suomalais-siirtolaisia. Enimmäkseen hän auttoi naisia, mutta myös miehiä oli apua saaneiden joukossa. Pelkäämään vuonna 1903 hän vastaanotti 24 eri laivan matkustajia 128 eri maahantulon yhteydessä. Hän auttoi 151 suomalaista naista, kuutta lasta ja 14 miestä. Ainakin seuraavissa tilanteissa Alma Matthews oli apuna:

- Ellen Palm oli äitinsä Annan kanssa matkalla miehensä Akselin luo 30. Streetille.
- Hilja Huupponen oli äitinsä Alman kanssa matkalla tätinsä Lovisa Hermanssonin luo Minnesotaan.
- 11-vuotias Johan Kajander oli matkalla Ida Kajanderin kanssa matkalla äitinsä Maria Kajanderin luo.
- Lauri Rahko, pieni vauva äitinsä Maria Rahkon kanssa matkalla 43 Streetille Brooklynin.
- Elsa Honkanen oli matkalla miehensä luo Ohioon.
- 15-vuotias Lempi Osberg oli matkalla yksin tapaamaan veljeään Hjalmaria Jersey Cityyn.

Miehet yleensä matkustivat omin neuvoin, mutta vuonna 1904 metodistitapahtumaan Michiganiin matkalla ollutta Matti Lehosta Alma auttoi. Samoin apua sai vuonna 1909 Arthur Korhonen ystävineen, jotka olivat matkalla Arthurin sedän, Evert Huuskosen luo.

Alma Matthews. Kuva: General Commission on Archives & History. The United Methodist Church.

Mistään ei selviä, kuka Alma Matthews oli, miksi tai miten hän järjesti nämä tapaamiset. Ainoana johtolankana oli tuo osoite 9 State Street, josta käsin hän toimi.

9 State Street

New Yorkin kartoissa State Street sijaitsee Ala-Manhattanilla lähellä maahantulosatamaa. Useimmat neiti Matthewsın tavanneet naiset ilmoittivat ammatikseen ”kotiapulainen”, joka herättää kysymyksen, oliko neiti Matthews työnvälittäjä? Tämä oletamus kumoutui vuoden 1904 laivatiedoilla, joissa 4.12.1904 Cedric-laivalla maahan saapunut Stina Honkanen antoi yhteystiedoikseen Anna Honkanen, siirtolaiskoti, 9 State Street, New York. Jälleen nousee esiin kysymys, miksi tuo paikallinen nainen tapasi suomalaisia? Onko siis tuossa osoitteessa ollut siirtolaiskoti, ja löytyisikö siitä tietoja?

New Yorkin kaupunginkirjasto auttaa

New Yorkin kaupunginkirjastosta löytyy lisätietoja 9 State Streetin toiminnasta. Luettelo ”P. A. Franklinin opas New Yorkiin vuodelta 1903” sisältää luettelon turvapaikoista. Tässä luettelossa oli mainittu ”Protestanttisten siirtolaistytöjen koti” mainitussa osoitteessa. Toinen tieto löytyy New York Timesin artikkelista 26.12.1907, jossa ”siirtolaistytöjen kodissa pieni Jack Low, joka asui talossa äitinsä kanssa, oli ainoa miespuolinen vieras joulupäivällisellä”. Hän ei varmastikaan ollut suomalainen, mutta saimme kuitenkin selville, millaista toimintaa tuossa osoitteessa harjoitettiin.

Manhattan, New York, vuoden 1910 väestölaskenta

Neiti Matthewsın nimi esiintyy ensi kerran vuoden 1910 väestölaskentaraportissa. Hän on tuolloin

54-vuotias, ja ilmoittaa olevansa ammatiltaan lähetystyöntekijä. Hän tuli maahan 4-vuotiaana Englannista. Väestölaskennan tiedoista selviää myös, että useita siirtolaisnaisia on asunut hänen luonaan, jotkut heistä jopa kahden-kolmen vuoden ajan. Myös hänen apulaisensa tuli Suomesta huolimatta englanninkielisestä sukunimestään.

Alma Matthews, lähetystyöntekijä - internet-hakuun perustuvia tietoja

Englantilaisena Alma Matthews tuskin oli luterilainen. Miksi hän sitten tarjosi apuaan nimenomaan suomalaisille siirtolaisnaisille, ja miten pitkään hän toimi? Verkkohaku vei metodistikirkon arkiston sivuille, josta löytyivät hallituksen pöytäkirjojen arkistoluettelot. Luetteloiden yhteydessä oli myös lyhyt katsaus Matthewsian elämäntyöhön.

”Alma Matthewsian talo avattiin siirtolaistytöjen kotina 11.1.1889. Alma Matthews, jonka mukaan talo oli nimetty, oli metodistikirkon lähetystyöntekijä, joka auttoi New Yorkiin saapuvia siirtolaistytöjä, joita oli useita satoja päivittäin. Hän ruokki, majoitti ja auttoi tyttöjä löytämään tietään eteenpäin neuvoen ja opettaen heille kielen alkeita ja monia tärkeitä selviytymistaitoja. Monesti tytöillä oli vielä pitkä matka edessään; muuan Celtic-laivalla saapunut 21-vuotias Hilda Mattila oli jatkamassa matkaa setänsä luo aina Alaskan saakka.”

Nämä tiedot on saatu metodistikirkon arkistolaitokselta ja Drewin yliopiston metodistikirjastosta. Tietopyyntö arkistoon tuotti kopion vuoden 1903 toimintakertomuksesta, jossa todettiin: ”Joka keskiviikko suomalainen pappi pitää rukousillan siirtolaiskodissa, viime vuonna on saapunut 456 suomalaista.”

Siirtolaiskoti avattiin vuonna 1889, mutta tietoa kuulustelluista alkoi olla vasta vuodesta 1901 alkaen, jolloin myös Matthewsian nimi alkaa näkyä arkistotiedoissa. Erikseen kuulusteltujen henkilöiden tietojen julkaiseminen loppuu vuonna 1917. Matthewsian nimi ei näy enää vuoden 1920 väestölaskentatiedoissa, mutta arkistotietojen mukaan hän jäi eläkkeelle vuonna 1928.

Kalle, Nestor ja Weikko Huuskonen

Kalle Huuskosen tiedot pysyvät kuitenkin edelleen osittain arvoituksena. Kaikkia Kanadan, Bos-

tonin tai Philadelphian tietolähteitä ei ole vielä tutkittu. Tiedossa on, että Kalle Huuskonen avoitiin norjalaissyntyisen Louise Ohlsenin kanssa. He muuttivat Crystal Bayhin Duluthiin, missä Kalle piti kauppaa. Hän kuoli vuonna 1919, luultavasti espanjantautiin. Kuolintodistusta ei ole, mutta tiedot ilmenevät Lake Countyn perunkirjoitustiedoista Minnesotassa.

Nestorin ja Weikon tiet erkanivat, ja Nestor muutti isänsä toivomuksesta takaisin Suomeen Majon isännäksi. Weikon jäljet sen sijaan katosivat. On mahdollista, että hän muutti Kanadaan, josta ei ole saatavissa tarkkoja väestölaskentatietoja. Weikon kohtalo jää toistaiseksi arvoitukseksi.

Muita Etelä-Manhattanin suomalaisasukkaita

Neljä muutakin nimeä esiintyy asiakirjoissa tarkastelujaksona olleen viiden vuoden aikana. Jussi Juholalla ja Walfrid Bloomilla on ollut vaihtuva osoite Etelä-Manhattanilla. Vuonna 1910 Otto Walfrid Bloom asui vaimonsa ja kolmen lapsensa kanssa Lexington Avenuella. Heidän vanhin lapsensa oli syntynyt Floridassa. Ammatikseen Blom oli ilmoittanut työnvälittäjä. Muutkin osoitteessa asuvat suomalaiset, kuten John Jussila ja vaimonsa työskentelivät samassa toimistossa. Liiketoimistaan tunnettu Axel Hornborg liitetään myös suomalaissiirtolaisiin, ja hänellä on ollut liiketoimintaa Hornborg & Company -yhtiössä osoitteissa 24 State Street ja 4 Bridge Street. Laivaluetteloiden perusteella on saatu joitakin tietoja, mutta myös muihin lähteisiin perustuvia lisätutkimuksia tarvittaisiin.

Sukuttutkimuksen rajauksesta

Tämä tutkimus rajoittuu laivaluettelotiedoista löydettyihin yleisiin suomalaisnimiin vuosilta 1903–1910. Aiempien arkistotietojen, jolloin kuulusteltujen tietoja ei vielä ollut käytettävissä, perusteella henkilöiden määränpäänä oli siirtolaiskoti. Joissakin lähteissä kotiapulaisen osoitetietona on siirtolaiskodin katuosoite. Tietoa siitä, oliko lähtijöillä mahdollisesti etukäteen tiedossaan siirtolaiskodista saatava Alma Matthewsian apu, ei ole. Tähän kysymykseen joudumme etsimään vastausta lähtömaasta Suomesta.